

РЕШЕНИЕ

№ 55

гр. София, 06.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теменужка Симеонова

Членове: Хрипсима К. Мъгърдичян
Яна Ем. Владимирова

при участието на секретаря Михаела Огн. Митова
като разгледа докладваното от Яна Ем. Владимирова Въззивно гражданско дело № 20221100500671 по описа за 2022 година

Производството е по реда на глава XX от Гражданския процесуален кодекс.

С решение № 20198590 от 14.10.2021 г. по гр.д. № 26093/2020 г. на Софийски районен съд, Гражданско отделение, 6б състав, е осъден ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, да заплати на М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“, по предявените иски с правна квалификация по чл. 128, т. 2 КТ и чл. 86 ЗЗД и чл. 222, ал. 1 КТ, както следва: сумата от 11 280,63 лв., представляваща неплатено трудово възнаграждение за периода от м. 01.2018 г. до м. 03.2020 г. по трудов договор № 8/15.03.2016 г., ведно със законната лихва считано от датата на подаване на исковата молба /19.06.2020 г./ до окончателното погасяване, сумата от 4 362,56 лв. - обезщетение за забава върху претендираното трудово възнаграждение за периода 1.06.2018 г. до 19.06.2020 г. и сумата 1 696,65 лв. - обезщетение за оставане без работа за един месец в размер на brutното трудово възнаграждение, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба /19.06.2020 г./ до окончателното погасяване, като са отхвърлени исковете като неоснователни до пълния предявен размер. Осъден е ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати на основание чл.78, ал. 1 ГПК на ищцата М. Г. З. сумата от 4 032,76 лв. – разноски по делото. Осъдена е ищцата М. Г. З. да заплати на основание чл.78, ал. 3 ГПК на ответника „С П.С.-С.Т.“ ООД сумата от 68,12лв. – разноски по делото. Осъден е ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати по сметка на Софийски районен съд на основание чл. 78, ал. 6 ГПК държавна такса в размер на 985,71 лв.

Срещу решението в частта, с която са уважени исковете по чл. 128 КТ, чл. 86 ЗЗД и чл. 222 КТ, в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК е подадена въззивна жалба от ответника „С П.С.-С.Т.“ ООД, чрез процесуалния представител адв. И. Б.. Изложени са съображения за неправилност на решението на Софийски районен съд в обжалваната част. Сочи се, че разпоредбата на чл. 272, ал. 1, т. 2 КТ не се припокривала с извършване на извънсъдебно прихващане, както приел и първоинстанционният съд, доколкото съгласно чл. 272 КТ без съгласието на служителя не можело да се извършват удръжки, а съгласно ЗЗД, за да се извърши прихващане било достатъчно да има изявление на едната страна, отправено до другата, което да е получено от нея. Сочи се, че в отговора на исквата молба ответникът е посочил, че правното основание на извършеното прихващане с вземания на служителя се намира в чл. 272, ал. 1, т. 2 КТ, като това твърдение е по повод изложените от ответника факти, че преведените на ищцата на 23.11.2019 г. и на 27.12.2019 г. суми, съответно в размер на 7 354 лв. и на 5 200 лв. (с изрично посочено в преводните нареждания основание „дивиденди“) действително се дължат на техническа (счетоводна) грешка, доколкото същата в лично качество никога не е била съдружник в дружеството работодател. Именно поради факта, че тези суми са преведени без основание на ищцата, същите се явявали недължимо платени и затова впоследствие са прихванати. Установявало се, че удръжки по чл. 272 КТ за така преведените суми не са правени от дружеството работодател. Сочи се още, че неправилни били изводите на Софийския районен съд, че работодателят не бил доказал извършването на извънсъдебно прихващане между своето вземане и насрещното вземане на ищцата. Налице били всички елементи на фактическия състав по чл. 103 ЗЗД. Неправилно първоинстанционният съд приел, че не е доказана недобросъвестността на ищцата при получаване на сумите. Посочено е, че при извършване на преводите изрично е било отбелязано основаниято, а именно „дивиденди“. В тази връзка първоинстанционният съд не се бил съобразил с приетото в решение по гр.д. № 434/2017 г. на ВКС, IV г.о. В случая по делото било установено, че дружеството не е разпределяло дивиденди през 2019 г., а само са се водили разговори за евентуално разпределяне на такива. Същевременно ищцата, в качеството си на физическо лице, не била съдружник в дружеството, а служител по трудово правоотношение, поради което нямала право да получава дивиденди. Било установено и че преведените суми не представляват допълнително възнаграждение „бонус“, нито „13-та заплата за 2019 г.“. По отношение на иска по чл. 222 КТ се сочи, че от значение за неговата основателност е решението на ВКС по гр.д. № 3311/2021 г. на ВКС, IV г.о., предмет на което били исковете по чл. 344, ал. 1, т. 1 - 3 КТ, предявени от служителката. Сочи се още, че неоснователността на главните искове обуславя и неоснователност на исковете по чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Прави се искане решението на Софийски районен съд да бъде отменено в обжалваната част, а предявените искове – отхвърлени. Претендират се разноските за производството.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК писмен отговор на въззивната жалба е подаден от ищцата М. Г. З.. Излагат се съображения за неоснователност на въззивната жалба. Сочи се, че възражението за извънсъдебно прихващане, направено от ответника, се явява неоснователно. Спорните плащания не били техническа

грешка по смисъла на чл. 271, ал. 1, т. 2 КТ. Не били налице предпоставките за извършване на извънсъдебно прихващане със спорните плащания – вземанията на ответника не били ликвидни, липсвало изрично изявление за извършване на прихващане от страна на работодателя преди завеждане на исковата молба. Сочи се още, че ответникът не е установил, че ищцата е било недобросъвестна при получаване на сумите – напротив, същата имала обосновано предположение, че същите представляват допълнително трудово възнаграждение. Сочи се, че основателни са и исковите по чл. 222 КТ и по чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Прави се искане първоинстанционното решение да бъде потвърдено в обжалваната част. Претендират се разноските за въззивното производство.

Решението на първоинстанционния съд като необжалвано е влязло в сила в частта, с която предявените искове са отхвърлени до пълния предявен размер.

Софийският градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивните жалби пороци на атакувания съдебен акт, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата, но при съобразяване с приетото в Тълкувателно решение № 1 от 9.12.2013 г. по тълк.д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Обжалваното решение е валидно и допустимо в обжалваната част.

Предявени са искове с правна квалификация чл. 128, т. 2 КТ, чл. 222, ал. 1 КТ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

По иска с правна квалификация чл. 128, т. 2 КТ:

Между страните е безспорно обстоятелството, че ищцата е сключила с ответника трудов договор № 8 от 15.03.2016 г., изменен с анекси от 12.01.2017 г., 1.09.2017 г., 1.07.2019 г. и 1.08.2019 г. По делото се установява, а и не е спорно между страните, че на 10.04.2020 г. ответникът е връчил на ищцата предизвестие за прекратяване на трудовия договор на основание чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ.

В тази връзка пред въззивната инстанция се установява, че от служителката са били предявени искове по чл. 344, ал. 1, т. 1 – 3 КТ, по които е образувано гр.д. № 22824/2020 г. на Софийски районен съд, с решението по което предявените искове по чл. 344, ал. 1, т. 1 и 2 КТ са били уважени, а искът по чл. 344, ал. 1, т. 3 КТ – уважен частично. С решение от 13.05.2021 г. по в.гр.д. № 104/2021 г. на Софийски градски съд, IV-Б въззивен състав, първоинстанционното решение е отменено в частта, с която са уважени исковите по чл. 344, ал. 1, т. 2 и 3 КТ. В частта, с която е потвърдено решението на първоинстанционния съд за признаване за незаконно и отмяна на основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ уволнението на М. Г. З., извършено със заповед № 376/10.04.2020 г. за прекратяване на трудовото правоотношение, издадена от управителя на „С П.С.-С.Т.“ ООД, въззивното решение е влязло в сила като необжалвано. В частта, с която е отменено първоинстанционното решение и са отхвърлени като неоснователни исковите по чл. 344, ал. 1, т. 2 и 3 КТ решението на Софийски градски съд е обжалвано, като с определение № 293 от 19.04.2022 г. по гр.д. № 3311/2021 г. на Върховния касационен съд, IV

г.о., е допуснато касационно обжалване на решението на Софийски градски съд в обжалваната от служителката част.

По делото се установява, а и не е спорно между страните, че към 20.05.2020 г. ищцата е била едноличен собственик на „Т.К.“ ЕООД, което дружество към същата дата е било собственик на 15 дружествени дяла, представляващи 30% от капитала на дружеството работодател „С П. – С-С. Т.“ ООД. Управител на „Т.К.“ ЕООД към същата дата е бил свидетелят В.З., съпруг на ищцата.

Ищцата твърди, че към 30.03.2020 г. ответникът работодател □ е дължал сумата от 26 368,55 лв., представляваща неизплатени суми за трудово възнаграждение за периода от м.01.2018 г. до м.03.2020 г. С покана от 13.05.2020 г., изпратена по електронната поща, ищцата поканила ответника да □ заплати дължимите суми за трудови възнаграждения. Поканата съдържа изявление на ищцата ответникът да □ заплати както дължимите суми по трудовото правоотношение, така и всички непогасени суми по предоставен от нея в полза на дружеството заем, в това число главница и непогасена лихва до датата на изплащането.

След получаване на поканата ответникът заплатил дължимото възнаграждение за периода 1 април 2020 г. – 9 април 2020 г. в размер от 3 364,11 лева. На 19.05.2020 г. дружеството заплатило на ищцата и сумата от 14 987,92 лв. с основание „заплати“, като това обстоятелство не е спорно между страните.

Предвид частичното плащане, ищцата претендира сумата от 11 380 лв., представляваща трудово възнаграждение, дължимо за периода от м.01.2018 г. до м.03.2020 г., както и законна лихва за забава в размер от 4 683,45 лв., начислена от 1.06.2018 г. до предявяване на исковата молба, както и законната лихва върху съответната главница от датата на предявяване на исковата молба до окончателното плащане на сумите. Сочи се, че исковата претенция обхваща целия посочен по-горе период, тъй като ответникът заплащал частично дължимото трудово възнаграждение на ищцата, често със забава и без уточнение кои плащания за кой месец се отнасят. Сочи се още, че се претендира нетния размер на неизплатените трудови възнаграждения.

Ответникът твърди, че е извършил извънсъдебно прихващане с неизплатения остатък от трудовите възнаграждения на ищцата с неоснователно платени □ от работодателя суми в размер от 12 554,00 лв. В тази връзка по делото е представено потвърждение за плащане от ProCredit Bank за сумата от 7354,00 лв., преведена от работодателя по сметка на ищцата на 23.11.2019 г. с посочено основание „дивиденди“, както и авизо за нареден кредитен превод от „Банка ДСК“ ЕАД за сумата от 5 200 лв. с посочено основание „дивиденди“, преведена от ответника по сметка на ищцата на 27.12.2019 г.

Ищцата не оспорва, че е получила тези суми, но сочи, че същите представлявали бонус – допълнително трудово възнаграждение за постигнати от нея добри резултати. Сочи, че дори да се приеме, че сумите не представляват бонуси, то към момента на получаването им тя е била добросъвестна и е имала субективната представа, че получените плащания представляват допълнително възнаграждение, което дружеството □ изплатило по свое усмотрение и възможност, съгласно уговореното в чл. 3.13 от трудовия договор, сключен между страните.

Ответникът твърди, че е направил извънсъдебно изявление за прихващане на основание чл. 272, ал. 1, т. 2 КТ с неоснователно платените на ищцата суми. Сочи, че ищцата няма право да получава дивиденди, доколкото не е съдружник в дружеството. Позовава се на допусната техническа грешка. Твърди, че с покана, изпратена по куриер на 13.05.2020 г., работодателят е поканил ищцата да възстанови погрешно платените □ суми. От представената обратна разписка, издадена от „МФ Еконт“ ООД, се установява, че поканата е връчена на М. З. на 13.05.2020 г., макар в свое становище (л. 191 от първоинстанционното дело) същата да твърди, че поканата е получена от нея на 14.05.2020 г. Изявление за прихващане ответникът твърди да е направено на 20.05.2020 г. от управителя на дружеството работодател на проведено общо събрание на съдружниците в „С П. – С-С. Т.“ ООД, в присъствието на свидетеля З., съпруг на ищцата. От представения протокол от общото събрание се установява, че при обсъждане на т. 5 от дневния ред при провеждане на посоченото общо събрание, С.на Т., управител на дружеството работодател, в присъствието на съпруга на ищцата (същият е имал качеството управител на едноличното дружество, притежавано от ищцата и имащо дялово участие в дружеството работодател), е заявила, че ищцата е била поканена да възстанови недължимо платените □ суми, а впоследствие същите били прихванати по реда на чл. 272, ал. 1, т. 2 КТ от дължимите □ трудови възнаграждения като надвзети суми, вследствие на допуснати технически грешки.

Не е спорно между страните, че за 2019 г. от органите на дружеството работодател не е вземано решение за разпределяне на дивиденди. Не е спорно и че служителката М. З., в качеството си на физическо лице, не е била съдружник в дружеството работодател.

Съгласно чл. 1 от трудовия договор, сключен между страните, месечното трудово възнаграждение на ищцата е дължимо до 30-то число на следващия месец. Според последното изменение на трудовия договор по чл. 119 КТ със споразумение от 1.08.2019 г. размерът на месечното трудово възнаграждение на ищцата за процесния период е 11 860,87 лв. Съгласно чл. 1 от трудовия договор, сключен между страните, на ищцата се дължи и допълнително възнаграждение от 0,6 процента за всяка година трудов стаж, което допълнително възнаграждение има постоянен характер.

Видно от заключението на съдебно-счетоводната експертиза (същото въззивният съд кредитира като компетентно изготвено и обосновано, като отчита направените от вещото лице корекции с молба от 9.03.2021 г.) и заключението по допълнителната съдебно-счетоводна експертиза, ответникът е изпълнявал частично задължението си да заплаща уговореното между страните трудово възнаграждение. За периода м.01.2018 г. – м.03.2020 г. нетният размер на трудовото възнаграждение на ищцата, ведно с допълнително възнаграждение за придобит клас, съгласно уговорката в трудовия договор, сключен между страните, възлиза на сумата от 252 402,93 лв. (л. 182 от гр.д. № 26093/2020 г.) Към 18.05.2020 г. на ищцата е заплатена сумата от 226 134,38 лв. Дължимият остатък е бил 26 268,55 лв. В тази връзка следва да се отбележи, че по твърдения на самата ищца, както и въз основа на заключението на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза, се установява, че на ищцата е заплатено изцяло възнаграждението за м.01.2018

г., м.02.2018 г. и м.03.2018 г. Незаплатено е било възнаграждението за м.04.2018 г. Установява се, че е своевременно и изцяло са били платени и възнагражденията за м.08.2018 г. и м.12.2018 г. Останалите възнаграждения за периода от м.05.2018 г. до м.03.2020 г. са били заплащани частично.

След заплащане на сумата от 14 987,92 лв. от работодателя на 19.05.2020 г., неизплатеният остатък от трудовото възнаграждение на ищцата възлиза на сумата от 11 280,63 лв. Доколкото трудовото възнаграждение е с уговорен падеж, работодателят е изпадал в забава след изтичане на срока за заплащане на всяко възнаграждение за съответния месец – за неизплатената част. Плащането от 14 987,92 лв. е с посочено основание „заплати“, поради което следва да се приеме, че работодателят (длъжникът) е предложил на служителя (кредитора) изпълнение по ред, различен от посочения в закона. При предложено от длъжника изпълнение със забава на лихвоносно парично задължение, което не е достатъчно да покрие лихвите и главницата, длъжникът може да посочи кой елемент на дълга погасява, но този избор не е обвързващ за кредитора. Кредиторият може да приеме така предложеното изпълнение; да откаже да приеме изпълнението, ако няма интерес от частичното плащане или да извърши погасяването по реда на чл.76, ал.2 ЗЗД. При предложено от длъжника и прието от кредитора изпълнение по условия и ред, различни от определените в договора или от закона, нормите на чл.76 ЗЗД не се прилагат – така т. 1 от Тълкувателно решение № 3 от 27.03.2019 г. по тълк. д. № 3/2017 г. на ОСГТК на ВКС. В случая ищцата е приела изпълнението на работодателя, като е отнесла направеното плащане от 14 987,92 лв. към дължимата сума за главница (трудовете възнаграждения), като е предявила по съдебен ред претенцията си за лихва за забава. Ето защо следва да се приеме, че с плащането от 14 987,92 лв. работодателят е погасил напълно задълженията си за заплащане на трудово възнаграждение за м.04.2018 г. (8785,55 лв.) и м.05.2018 г. (неизплатена част 4 785,55 лв.), както и частично за м.06.2018 г. – дължимото за този месец трудово възнаграждение е 8 785,55 лв., от които на служителя са били изплатени 4400 лв. (така заключението на съдебно-счетоводната експертиза – л. 186 и л. 235 от първоинстанционното дело), като дължимият остатък е бил 4 385,55 лв. Предвид направеното плащане през май 2020 г., работодателят е погасил част от това вземане, като дължимата и непогасена сума е 2 968,73 лв. За периода м.7.2018 г. – м.3.2020 г. дължимите от работодателя суми за неизплатена част от трудови възнаграждения се установяват от заключението на вещото лице – при съобразяване с направените корекции с молба от 9.03.2021 г. и при отчитане на направените частични плащания.

Следователно съществува валидно възникнало и дължимо на ищцата вземане за трудови възнаграждения за месеците 06.2018 г. – 03.2020 г. (с изключение на м.08.2018 г. и м.12.2018 г., за които възнагражденията са били платени своевременно и изцяло) за сумата в общ размер от 11 280,63 лв. Искът за присъждане на трудово възнаграждение за периода м.01.2018 г.-м.05.2018 г. е неоснователен – работодателят е заплатил пълния размер на възнаграждението за този период.

По направеното възражение за прихващане:

Действително с отговора на исковата молба работодателят е направил изявление за извършено извънсъдебно прихващане със суми, дължими от

ищцата на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД – изплатени при начална липса на основание, поради допуснатата от дружеството грешка. Първоинстанционният съд е приел, че доколкото с писмения отговор на исковата молба не е направено изявление за съдебно прихващане, а само за извънсъдебно такова, възражение за съдебно прихващане не следва да се разглежда. Разгледал е възражението за извънсъдебно прихващане, като е приел, че не са налице предпоставките за извършване на такова, а също и че работодателят не е доказал недобросъвестност на служителя при получаване на сумите, за които се твърди, че са недължимо платени.

Съгласно мотивите на т. 1 от тълкувателно решение № 2 от 18.03.2022 г. по тълк.д. № 2/2022 г. на ОСГТК на ВКС, когато ответникът се позовава на погасителния ефект на изявление за прихващане, извършено извън процеса, а съдът приеме, че способът не се е осъществил, той следва да го разгледа като евентуално заявено възражение за съдебно прихващане. Доколкото изявлението за извънсъдебно прихващане в случая е своевременно заявено с отговора на исковата молба, неправилно първоинстанционният съд е отказал да разгледа същото като евентуално заявено възражение за съдебно прихващане, след като е приел, че извънсъдебно такова не се е осъществило.

Съгласно решение № 118 от 25.09.2018 г. по гр.д. № 4756/2017 г. на ВКС, III г.о., задължението на въззивната инстанция да се счита сезирана и с направеното от ответника съдебно възражение за прихващане, което първата инстанция неправилно е отказала или пропуснала да приеме, произтича от правото на иск/на защита по съществото на делото, с което разполага и ответникът. Съдебното възражение за прихващане е самостоятелен способ за защита срещу предявения иск, а когато ответникът го упражнява, то въвежда (наслагва) и допълнителен предмет на делото (арг. от чл. 298, ал. 4 ГПК). Следователно въззивната инстанция е длъжна да се счита сезирана и със съдебното възражение за прихващане, което първата инстанция неправилно е отказала или пропуснала да приеме, стига ответникът да го е въвел при спазване на всички процесуални изисквания (предметът на иска да допуска прихващането, своевременно заявяване и индивидуализация на вземането, обект на извършеното компенсаторно изявление). В случая първоинстанционният съд не е отказал да приеме възражението за прихващане (същото е включено в доклада на съда по чл. 146 ГПК, обективиран в определението по чл. 140 ГПК), но го е разгледал единствено като извънсъдебно такова. Възражението е било своевременно въведено от ответника с отговора на исковата молба. Действително не са налице предпоставките за да се зачете ефектът на извънсъдебно прихващане – активните вземания на работодателя не са ликвидни. За да се приеме, че е настъпило извънсъдебно прихващане, активното вземане (това, с което се прихваща) следва да е ликвидно и изискуемо. Ликвидно е вземането, установено по основание и размер с влязло в сила съдебно решение или заповед за изпълнение. В случая не се твърди и не се установява, че активните вземания – тези по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД – са ликвидни.

Следва обаче възражението да бъде разгледано като евентуално заявено възражение за съдебно прихващане, с оглед приетото в мотивите по т. 1 от тълкувателно решение № 2 от 18.03.2022 г. по тълк.д. № 2/2022 г. на ОСГТК на ВКС.

Ищцата твърди, че получените от нея суми съответно на 23.11.2019 г. и на 27.12.2019 г. представляват изплатени „бонуси“ с оглед доброто представяне през годината. От приетите по делото доказателства обаче не може да бъде направен извод за доказаност на тези твърдения. От разпита на свидетеля З., чиито показания въззивният съд цени при условията на чл. 172 ГПК, доколкото същият е съпруг на ищцата, се установява, че свидетелят е разбрал от съпругата си, че тя ще получи бонус за добро финансово представяне на дружеството. Тези показания се явяват изолирани и противоречащи на другите приети по делото доказателства – свидетелят М., управител на финансово-счетоводната кантора, към която дружеството ответник и дружеството, чийто едноличен собственик на капитала е ищцата, са се обърнали за счетоводно обслужване от края на 2016 г., сочи, че през 2019 г. от дружеството работодател са изплащани бонуси и премии, но към заетите в магазинната мрежа и цеховете – персонал, който е пряко ангажиран с генериране на приходи за дружеството. Соци, че дружеството няма практика такива възнаграждения да се изплащат без нарочен писмен акт – заповед или нареждане, както и без да се отразяват във фишовете за заплата. Напротив, подобни плащания задължително се оформяли както във фишовете, така и при деклариране от дружеството пред НАП. Соци още, че не му е известно да е имало разпореждане на ищцата да бъде изплатен бонус за 2019 г.

Ищцата е представила препис от електронно писмо, към което се твърди да е прикачена таблица, съдържаща данни за заплатени бонуси. Представената по делото таблица няма данни за съставител, нито подпис, като не става ясно кое е лицето, което я е съставило, нито какво представляват сумите, описани в таблицата. Същата е негодна да послужи като доказателство, че изплатените на ищцата суми от 23.11.2019 г. и 27.12.2019 г. представляват бонуси.

Този извод следва и от посоченото в платежните нареждания основание – „дивиденди“. По делото се установява обаче, че за 2019 г. дружеството работодател не е разпределяло дивиденди – така показанията на свидетеля М., който сочи, че е имало устно нареждане на ищцата да бъде подготвено разпределяне на дивиденди, като в тази връзка са били представени и протоколи за разпределяне на дивидент, но такива в крайна сметка не са били одобрени. Свидателят сочи, че плащането на сумите от ноември и декември 2019 г. по сметка на ищцата се дължи на техническа грешка, допусната от негов колега, като заплатените суми кореспондирали напълно с представените от ищцата проекти за протоколи.

Ищцата не твърди, че получените от нея суми представляват дивиденди (напротив – както беше отбелязано, безспорно е, че дружеството не е разпределяло такива за тази финансова година), като оспорва, че тя може да получава такива, доколкото в качеството си на физическо лице същата не е съдружник в дружеството работодател (в този смисъл становище л. 188 и сл. от първоинстанционното дело). От изложеното дотук следва, че изплатените на 23.11.2019 г. и 27.12.2019 г. суми са получени от ищцата при начална липса на основание.

Не може да се възприеме тезата на ответника, че сумите са били едностранно прихванати от него извънсъдебно на основание чл. 272, ал. 1, т. 2 КТ – поради допусната техническа грешка. Не са технически грешките, които се отнасят до наличието на правно основание за получаване на съответната сума.

Не може обаче да бъде отречена възможността на работодателя да извърши съдебно прихващане с дължимите от служителя суми – подлежащите на връщане като платени при начална липса на основание в този смисъл и решение № 295 от 18.06.2012 г. по гр. д. № 251/2012 г. на ВКС, IV г.о., съгласно което е допустимо извършване на съдебно прихващане с вземания на работодателя срещу служителя, като в случай че работодателят прихваща срещу вземания за трудово възнаграждение, това може да стане само със секвестрируемата част от дължимото на служителя трудово възнаграждение.

За пълнота на изложението следва да се отбележи, че не се установява ищцата да е била добросъвестна при получаване на сумите. Действително съгласно чл. 8, ал. 2 КТ добросъвестността при осъществяване на трудовите права и задължения се предполага до установяване на противното. В случая обаче предвид приетите по делото доказателства и при тяхната съвкупна преценка, презумпцията се явява опровергана. Както беше посочено по-горе, свидетелят М. сочи, че през 2019 г. счетоводната къща е получила устно нареждане лично от ищцата да бъдат подготвени плащания на дивиденди, съгласно проекти за разпределение. Окончателно решение в този смисъл не е било взето от дружеството работодател. Същевременно обаче на ищцата са били преведени суми с основание „дивиденди“, които съгласно показанията на свидетеля съвпадали със сумите, които били предвидени за разпределение съгласно представените проекти. Както беше отбелязано по-горе, между страните не е спорно, че за 2019 г. дружеството не е разпределяло дивиденди, като това обстоятелство е известно на ищцата. Ето защо няма как да се споделят съображенията на ищцата, че е имала добросъвестна представа, че получава допълнително трудово възнаграждение – качеството на ищцата на едноличен собственик на търговско дружество, което има дялово участие в дружеството работодател, при получени плащания с основание „дивиденди“, сочи на формирана субективна представа, че сумите са заплатени във връзка с търговските отношения между страните (макар участието на ищцата в дружеството работодател да не е пряко, а чрез притежаваното от нея еднолично дружество с ограничена отговорност), а не с трудовите такива. Този извод следва и от липсата на доказателства, извън показанията на съпруга на ищцата, коментирани по-горе, че е било взето решение на същата да бъдат изплатени бонуси. Дори да се приеме, че дружеството е било с добро финансово представяне през 2019 г., няма данни, че от работодателя е било взето решение да изплати бонуси на ищцата, поради което представените доказателства във връзка с финансовото представяне на дружеството се явяват неотносими.

Предвид обстоятелството, че за периода, за който се установява, че в полза на ищцата има частично непогасени вземания, същата е получавала частични плащания, надхвърлящи несеквестрируемата част, в случая прихващането с главницата за трудови възнаграждения няма да наруши правилата на несеквестрируемостта.

Доколкото изявлението за прихващане е направено по отношение на дължимите суми за главница, същото следва да бъде отнесено към тази част от дълга.

Съгласно тълкувателно решение № 2 от 18.03.2022 г. по тълк.д. № 2/2022 г. на ОСГТК на ВКС, при уважено възражение за прихващане признатите от съда

насрещни вземания се смятат погасени с обратна сила от първия момент, в който прихващането е възможно да се осъществи, т.е. когато активното вземане е било изискуемо, а пасивното – поне изпълняемо. Кога е настъпила ликвидността е без значение.

Съгласно посоченото по-горе тълкувателно решение, потестативното право на прихващане се осъществява чрез изявление на прихващания. За да породи предвидения в закона ефект – погасяване на насрещните вземания до размера на по-малкото, изявлението трябва да съдържа белазите, които индивидуализират всяко едно от тях по страни, основание и размер. За да породи действие, изявлението трябва да достигне до адресата.

В случая най-ранния момент, в който изявлението за прихващане е достигнало до адресата – ищцата, е на 20.05.2020 г., когато управителят на дружеството работодател е съобщил на съпруга на ищцата и управител на притежаваното от нея еднолично търговско дружество, че работодателят е извършил извънсъдебно прихващане с дължимите на ищцата суми за трудови възнаграждения. Разгледаното по-горе плащане от работодателя в размер от 14 987,92 лв. с посочено от основание „заплати“ е извършено на 19.05.2020 г. (съгласно заключението на вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза). Ето защо към момента на отправяне на изявлението за прихващане, погасителният ефект на плащането от 19.05.2020 г. вече е настъпил, като същият е отчетен от въззивния съд по-горе.

При съобразяване с т. 1 от тълкувателно решение № 2 от 18.03.2022 г. по тълк.д. № 2/2022 г. на ОСГТК на ВКС, както и с тълкувателно решение № 5 от 21.11.2019 г. по тълк.д. № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС, съгласно което задължението за връщане на дадено при начална липса на основание, след като е безсрочно, може да се иска от кредитора веднага – то възниква от момента на получаване на недължимото и от този момент става изискуемо – следва извод, че към 23.11.2019 г. са били погасени вземанията за трудово възнаграждение за м.06.2018 г. – м.10.2018 г. и част от вземането за месец ноември 2018 г. Неизплатената част от същото, предвид установеното със съдебно-счетоводната експертиза, е в размер от 785,55 лв., като с извършеното прихващане с вземането на работодателя, възникнало и изискуемо на 23.11.2019 г., е погасена част в размер от 328,62 лв. Погасителният ефект спрямо тези вземания е настъпил на 23.11.2019 г., когато на ищцата е била преведена недължимо платената сума от 7 354,00 лв.

Останалата част от вземането за ноември 2018 г. в размер от 456,93 лв. е погасена с извършеното прихващане с вземането на работодателя, възникнало и изискуемо на 27.12.2019 г. С извършване на прихващане със сумата от 5200 лв. са погасени и останалите вземания на ищцата за главница за трудово възнаграждение за остатъка от периода до март 2020 г. включително.

Ето защо искът за присъждане на претендираните суми за дължими трудови възнаграждения е неоснователен – вземанията, с които работодателят прихваща, надвишават по размер пасивното вземане на служителката.

По отношение на иска с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД:

Задължението на заплащане на трудово възнаграждение е срочно, като работодателят изпада в забава след изтичане на срока за изпълнение. В случая в чл. 1 от трудовия договор страните са уговорили, че трудовото

възнаграждение се заплаща до 30-то число на месеца, следващ месеца, за който са дължи възнаграждението.

Предвид забавата на работодателя за изплащане на пълния размер на трудовите възнаграждения, върху неизплатената част от всяко от тях се дължи лихва за забава. При изчисляването □ въззивният съд взема предвид заключението на вещото лице, като прави и свои изчисления по реда на чл. 162 ГПК.

Възнаграждението за м.04.2018 г. и за м.05.2018 г. е било изплатено от работодателя на 19.05.2020 г., когато е изплатена сумата от 14 987,92 лв. с основание заплати.

Следователно лихва за неизплатеното трудово възнаграждение за април и май 2018 г. е дължима съответно от 1.06.2018 г. (съгласно изрично направеното искане в този смисъл в петитума на исковата молба) до 18.05.2020 г. и от 1.07.2018 г. до 18.05.2020 г. Същата е в размер от 1752.23 лв. за главницата за трудово възнаграждение за месец април 2018 г. и в размер от 914.57 лв. за месец май 2018 г.

Лихвата за месец юни 2018 г. е дължима както следва: за сумата от 1416,82 лв., по отношение на която погасителният ефект е настъпил с плащането от 19.05.2020 г., дължимата лихва за забава за периода 31.07.2018 г. – 18.05.2020 г. е в размер от 258.96 лв. Лихвата за забава върху остатъка от вземането за юни 2018 г. – сумата от 2 968,73 лв. – се дължи за периода 31.07.2018 г. – 23.11.2019 г. и е в размер от 396.66 лв.

Дължимите суми за лихва за забава за периода м.07.2018 г. до м. 11.2018 г. въззивният съд изчислява при съобразяване със съдебно-счетоводната експертиза и като прави свои сметки по реда на чл. 162 ГПК, както и при съобразяване с частичния погасителен ефект на прихващането с вземане от дата 23.11.2019 г. по отношение на вземането за трудово възнаграждение за м.11.2018 г. и без да се начислява лихва за м.08.2018 г., за който месец възнаграждението е било своевременно платено в цялост. Същите са в общ размер от 467,74 лв.

Дължимите суми за лихва за забава за периода м.11.2018 г. – м.11.2019 г. въззивният съд изчислява при съобразяване със съдебно-счетоводната експертиза и като прави свои сметки по реда на чл. 162 ГПК, както и при съобразяване с частичния погасителен ефект на прихващането с вземане от дата 27.12.2019 г. по отношение на вземането за трудово възнаграждение за м.11.2018 г. и без да се начислява лихва за м. 12.2018 г., за който месец възнаграждението е платено в цялост своевременно. Същите са в общ размер от 135,17 лв.

За вземанията, възникнали след 27.12.2019 г. – т.е. вземанията за период м. 11.2019 г. до м.03.2020 г. лихва за забава не се дължи – погасителният ефект на прихващането е настъпил със задна дата на 27.12.2019 г., следователно работодателят не е изпадал в забава по отношение на вземанията за трудово възнаграждение за този период.

По изложените съображения искът за присъждане на суми за лихва за забава е основателен за сума в общ размер от 3 925,33 лв.

Доколкото изводите на въззивния съд не съвпадат с тези на

първоинстанционния досежно основателността на предявените иски, обжалваното решение следва да бъде отменено в частта, с която е осъден ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати на М. Г. З. сумата от 11 280,63 лв., представляваща неплатено трудово възнаграждение за периода от м. 01.2018 г. до м. 03.2020 г. по трудов договор № 8/15.03.2016 г., ведно със законната лихва считано от датата на подаване на исковата молба /19.06.2020 г./ до окончателното погасяване, поради неоснователност на иска за м.01.2018 г. до м. 05.2018 г. включително, за м.08.2018 г. и м. 12.2018 г., а за за сумата от 11 280,63 лв., представляваща дължими трудови възнаграждения за периода м.06.2018 г., м.07.2018 г., м.09.2018 г. - м.11.2018 г., м. 01.2019 г. – м. 03.2020 г. искът следва да се отхвърли, поради уважено възражение за прихващане с насрещни вземания на ответника за неоснователно обогатяване със сумите от 7354,00 лв. и 5200 лв., неоснователно заплатени на ищцата, възникнали и изискуеми съответно на 23.11.2019 г. и 27.12.2019 г. Решението следва да се отмени и в частта, с която е осъден ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати на М. Г. З. разликата над 3 925,33 лв. до 4 362,56 лв. - обезщетение за забава върху претендираното трудово възнаграждение, както за периода 27.12.2019 г. до 19.06.2020 г. Решението следва да се отмени и в частта, с която на ищцата е присъдено обезщетение по чл. 222, ал. 1 КТ.

По иска с правна квалификация чл. 222, ал. 1 КТ:

Ищцата сочи, че доколкото е останала без работа в едномесечен срок след прекратяване на трудовото правоотношение с ответника, претендира и сумата от 12074,37 лв., представляваща обезщетение за оставане без работа по чл. 222, ал. 1 КТ, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба до окончателното плащане. Въпреки че сумата била посочена като изплатена в трудовата книжка на ищцата, ответникът не бил изпълнил задължението си.

Ответникът твърди, че е изплатил дължимото обезщетение по чл. 222, ал. 1 КТ в полза на ищцата, като в тази връзка по делото са представени потвърждение за плащане от 2.07.2020 г. за сумата от 5 437,72 лв., преведена от ответника в полза на ищцата с посочено основание за превода „обезщетение по чл. 222, ал. 1 от КТ частично“, както и потвърждение за плащане от 3.07.2020 г. за сумата от 5 000 лв., преведена от ответника в полза на ищцата с посочено основание за превода „обезщетение по чл. 222, ал. 1 от КТ окончателно“.

Не е спорно между страните и от служебно известното на настоящия състав (л. 57 гръб от въззивното дело) решение от 13.05.2021 г. по гр.д. № 104/2021 г. на Софийски градски съд, IV-Б състав (л. 38 и сл. от въззивното дело) се установява, че е признато за незаконно и е отменено на основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ уволнението на ищцата, извършено на основание чл. 328, ал. 1, т. 2 КТ, извършено със заповед № 376 от 10.04.2020 г. за прекратяване на трудовото правоотношение. Решението на Софийски градски съд е влязло в сила в тази част.

Предпоставка за основателност на иска по чл. 222, ал. 1 КТ е трудовото правоотношение да е прекратено на едно от посочените в разпоредбата основания – в случая поради съкращаване в щата. Обезщетението по чл.222 ГПК предполага правомерно уволнение на работника или служителя и

работодателят е длъжен да изплати обезщетението, като ако се установи че прекратяването на трудовият договор не е било законосъобразно, обезщетението се връща /или не се изплаща/ - така решение № 420 от 17.08.2010 г. по гр. д. № 905/2009 г. на ВКС, IV г.о. Ето защо искът по чл. 222, ал. 1 КТ е неоснователен.

По разноските:

При този изход на спора право на разноски имат и двете страни. Размерът на дължимите им разноски и за двете съдебни инстанции следва да бъде определен от въззивния съд, предвид променения изход на спора.

На ищцата е дължима сума в размер от 570,79 лв., представляваща адвокатско възнаграждение за първоинстанционното производство и за производството по чл. 390 ГПК (съгласно списък на разноските по чл. 80 ГПК, приложен на л. 334 от първоинстанционното дело), при съобразяване с уважената част от исковете във въззивното производство и техния предявен размер в първоинстанционното производство. Доколкото с първоинстанционното решение (имащо характер на определение в тази част) е присъдена сума в по-голям размер, същото следва да бъде отменено за разликата над 570,79 лв. до 4032,76 лв.

За въззивното производство на ищцата следва да се присъди сумата в размер от 474.84 лв., представляваща дължимата от ответника сума за адвокатско възнаграждение за въззивното производство (съгласно списък по чл. 80 от ГПК, приложен на л. 54 от въззивното дело), при съобразяване с уважената част от исковете във въззивното производство и техния обжалваем размер.

За първоинстанционното производство на ответника следва да се присъди сума в размер от 3269,29 лв., представляваща дължимата от ищцата сума за адвокатско възнаграждение и внесения от ответника депозит за възнаграждение на вещо лице (съгласно представения списък по чл. 80 ГПК, приложен на л. 353 от първоинстанционното дело), при съобразяване с отхвърлената част от исковете във въззивното производство и техния предявен размер в първоинстанционното производство. С решението на първоинстанционния съд ищцата е осъдена да заплати на ответника сумата от 68,12 лв., поради което с въззивното решение на ответника следва да бъдат присъдени още 3201,77 лв.

За въззивното производство на ответника следва да се присъди сумата от 3242,86 лв., представляваща дължимата от ищцата сума за адвокатско възнаграждение за въззивното производство и заплатена държавна такса (съгласно списък по чл. 80 от ГПК, приложен на л. 50 от въззивното дело), при съобразяване с отхвърлената част от исковете във въззивното производство и техния обжалваем размер.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 20198590 от 14.10.2021 г. по гр.д. № 26093/2020 г. на Софийски районен съд, Гражданско отделение, 66 състав, **в частта, с която** е осъден ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на

управление: гр. София, ул. „****“, да заплати на М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“, на основание чл. 128, т. 2 КТ сумата от 11 280,63 лв., представляваща неплатено трудово възнаграждение за периода от м. 01.2018 г. до м. 03.2020 г. по трудов договор № 8/15.03.2016 г., ведно със законната лихва считано от датата на подаване на исковата молба /19.06.2020 г./ до окончателното погасяване; **в частта, с която** на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД е осъден ответникът да заплати на ищцата обезщетение за забава върху претендираното трудово възнаграждение - за разликата над сумата от 3925,33 лв. до 4 362,56 лв., както и за периода 27.12.2019 г. до 19.06.2020 г., **както и в частта, с която** на основание чл. 222, ал. 1 КТ е осъден ответникът да заплати на ищцата сумата от 1 696,65 лв. - обезщетение за оставане без работа за един месец в размер на брутното трудово възнаграждение, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба /19.06.2020 г./ до окончателното погасяване, **както и в частта, с която** е осъден ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати на основание чл. 78, ал. 1 ГПК на ищцата М. Г. З. разноски за първоинстанционното производство за разликата над 570,79 лв. до 4032,76 лв., **както и в частта, с която** е осъден е ответникът „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати по сметка на Софийски районен съд на основание чл. 78, ал. 6 ГПК държавна такса в размер на 985,71 лв., като вместо него **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“ срещу „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, иск с правна квалификация чл. 128, т. 2 КТ за заплащане на сумата от 11 280,63 лв., представляваща неплатено трудово възнаграждение за периода от м. 01.2018 г. до м. 03.2020 г. по трудов договор № 8/15.03.2016 г., ведно със законната лихва считано от датата на подаване на исковата молба /19.06.2020 г./ до окончателното погасяване, поради **неоснователност** на иска за периода м.01.2018 г. до м. 05.2018 г., за м.08.2018 г. и м. 12.2018 г., а за сумата от 11 280,63 лв., представляваща дължими трудови възнаграждения за периода м.06.2018 г., м.07.2018 г., м.09.2018 г. - м.11.2018 г., м. 01.2019 г. – м. 03.2020 г., поради **прихващане с насрещни вземания на ответника** „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“ **по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД** срещу М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“, представляващи неоснователно платени от ответника „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, на ищцата М. Г. З., ЕГН *****, суми от 7354,00 лв., преведена по сметка на М. Г. З. на 23.11.2019 г., с посочено основание „дивиденди“, и 5200 лв., преведена по сметка на М. Г. З. на 27.12.2019 г., с посочено основание „дивиденди“.

ОТХВЪРЛЯ предявения от М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“ срещу „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, иск с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответника „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати на ищцата М. Г. З. обезщетение за забава върху претендираното трудово възнаграждение за разликата над сумата от 3925,33 лв. до 4 362,56 лв., както и за периода 27.12.2019 г. до 19.06.2020 г.

ОТХВЪРЛЯ предявения от М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“ срещу „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на

управление: гр. София, ул. „****“, иск с правна квалификация чл. 222, ал. 1 КТ за осъждане на ответника „С П.С.-С.Т.“ ООД да заплати на ищцата М. Г. З. сумата от 1 696,65 лв. - обезщетение за оставане без работа за един месец в размер на brutното трудово възнаграждение, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба /19.06.2020 г./ до окончателното погасяване.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20198590 от 14.10.2021 г. по гр.д. № 26093/2020 г. на Софийски районен съд, Гражданско отделение, 66 състав, **в останалата обжалвана част.**

ОСЪЖДА „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, да заплати на М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 474.84 лв., представляваща съдебни разноски за въззивното производство, съобразно уважената част от исковете.

ОСЪЖДА М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“, да заплати на „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, сума в размер от 3201,77 лв., представляваща разликата между присъдените от първоинстанционния съд съдебни разноски за първоинстанционното производство и дължимите такива, съобразно отхвърлената част от исковете.

ОСЪЖДА М. Г. З., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ул. „****“, да заплати на „С П.С.-С.Т.“ ООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****“, сума в размер от 3242,86 лв., представляваща съдебни разноски за въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд по реда на глава XXII от Гражданския процесуален кодекс в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____